

LOMLOE

Aldaketa dator ikastetxeetara

LOMLOEk dakarren metodologia interdiziplinarra praktikara eramateko gakoak, ikasleek errepikatu ala ez erabakitzeko irizpide polemikoak, filosofia azkenean curriculumean izango duen presentzia, edukietan ikuspegi feminista txertatzeko neurrien eraginkortasuna... aztertu ditugu, Espainiako azken hezkuntza legeak Hego Euskal Herriko ikastetxeetan izango duen eragina neurtu asmoz. Aldaketarako prestatzen ari diren irakasleengana jo dugu iritzi eske.

 MIKEL GARCIA IDIAKEZ DANI BLANCO

Espainiako enegarren hezkuntza legea gainean dute Hego Euskal Herriko ikastetxeek, EAEko eta Nafarroako gobernuek egokিতuta -berez %50eko eskumena dute erkidegoetako gobernuek, curriculumean eragiteko-. PPren LOMCE kritikatu ordezkatuko duen PSOeren LOMLOE honek hari-mutur asko ditu -itunpeko sarearen aldean eskola publikoaren aldeko apusturik ez dagoela, ikasleen segregazioari ez zaiola aurre egiten eta ratioak jaisteko eta irakasleak egonkortzeko neurririk ez duela jasotzen salatu du adibidez Steilas sindikatuak, nahiz eta gai horietako batzuei erantzun propioa emango dien egosten ari den EAEko Hezkuntza Legeak-. Gu pedagogian eta curriculumean ekarriko dituen aldaketetan zentratuko gara ondorengo lerroetan.

“

Metodologia aldatu eta proiektuka aritzeko, eduki batzuk albo batera uztea eta curriculuma arintzea ezinbestekoa da”

OLATZ ZUMETA

PROIEKTUKA ETA IKASGAIAK GURUTZATUTA, LEHEN ETA BIGARREN HEZKUNTZAN

Datorren ikasturtean martxan jartzeko aldaketa metodologikoa proposatzen du legeak: ikasgaika antolatu ordez, hainbat ikasgai eta diziplina gurutzatuz gaiak proiektuka lantzea, ikuspegi globalago batetik eta kompetentzietan indarra jarriz. Haur eta Lehen Hezkuntzan bada halako esperientziarik, ez ordea Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan, eta adin horietan ere lehenago edo beranduago ikastetxe guztiak proiektuka aritzea da legearen helburua. Bigarren Hezkuntzak duen berezitasuna da irakasle espezialista gehiago dagoela, ikasgai bakoitzak bere irakaslea duela -Lehen Hezkuntzan tutoreak denbora gehiago pasatzen du hurrekin-, eta beraz metodologia aldaketa honek

irakasleen artean beste modu batera koordinatzea eta taldean aritzea eskatzen du, bai proiektuak prestatzeko, baina baita klasea emateko garaian ere, hezitzaileak ez baitu buruan soilik bere ikasgaia izango.

Gurutzatuko diren ikasgaiak bi eremutan banatzen ditu legeak: eremu soziolinguistikoa (Euskara, Gaztelania, Gizartea) eta zientifiko-teknologikoa (Teknologia, Matematika, Natur Zientziak eta Biologia). Beste kontu bat da ikastetxe bakoitzak nola gauzatu duen eremu proiektua eta nola egingo duen lan eremu horien barruan, edota gurutzaketa horretan ikasgai gehiago sartuko ote dituen –esaterako ikasgai artistikoa eremuetako batean–.

Villabonako Ernio-bea Bigarren Hezkuntzako institutuan proiektuak aritzeko gogoeta prozesu betean dira eta bide horretan pausoak ematen joateko erronka dute. Olatz Zumeta zuzendariak esan digu aurretik ere proiektu txikiak jorratu izan dituztela han-hemenka, ez dela zerotik hastea, baina bai gaiari sakonago heltzea. Horretarako, hainbat ikastetxetako esperientzia ezagutu dute, tartean proiektuak lan egiten hamabi bat urte daramatzen Kataluniako eskola publiko batena. “Positiboa ikusi dugu metodologia horren bidez zeharkako konpetentziei garrantzi handia ematen dietela, ikasleen autonomia eta kritikotasuna lantzeari eta abar, eta aldiz edukiak gutxiago lantzen dituztela. Hori bada kezka bat gurean, ea kapaz izango garen metodologia honen lan eginez programatuta ditugun eduki guztiak emateko –dio Zumetak–. Beste era batera esanda: eduki batzuk albo batera uztea eta curriculum arintzea ezinbestekoa da, proiektuak aritzeak beste zerbait eskatzen dizulako; eta Jaurlaritzak behintzat esana du curriculum edukiz arinduko duela”.

Proiektuak aritzearen funtsa da erronka batzuk planteatu eta ikasleak eurak antolatzen, alternatibak eta irtenbideak bilatzen, gauzak proposatzen... jartzea. “Ikasleak egindako esfortzuari, izan duen ikas-prozesuari arreta gehiago jartzea ere bada xedetakoa bat”. Positibo baloratzen du Zumetak, baina zailtasun bat ere jarri du mahai gainean: ebaluazioa. “Konpetentziak ebaluatzen formazioa behar dugu, teorizatzenetik harago

“

Bada korrante pedagogiko bat dioena edukiak amaitu behar direla, baina zer pentsatuko dugu edukirik gabe? Heldulekuak behar ditugu, bestela tertuliano bilakatuko ditugu ikasleak”

IÑIGO MARTINEZ

erreminta praktikoak behar ditugu, konpetentziak benetan nola baloratu jakiteko”. Azken finean, legeak dioena dioela, praktikara eramateko baliabideak dira gakoa, zuzendariaren hitzetan: “Heziberri ere hor dago eta ez du aldaketa handirik ekarri, hezkuntza pertsonok egiten dugulako, eta horretarako baliabideak behar ditugu, tartean klaustro egonkorrak bermatzea, irakasleen behin-behinekotasun handiak ez baitu batere laguntzen”.

PENTSATZEA VS. MEMORIZATZEA?

Aipaturiko metodologiaren atzean ere badago LOMLOEk aldarrikatzen duen oinarrietako bat: edukiak baino, eduki horiekin zer egin ikastea da garrantzitsua, eztabaidatzea eta gogoetatzea, eta lehenesten du pentsatzea memorizatzearen gainetik. Olatz Zumetaren ustez, kontua ez da zuritik beltzera pasatzea: “Proiektuak aritzean esaten da irakasleak gidari izan behar duela, baina gidariak gain jakintza batzuk, azalpenak, edukiak... ere transmititu behar dizkie ikasleei, hori ere beharrezkoa delako, eta ez litzateke baten edo bestearen artean aukeratu behar, oreka mantendu baizik. Memorizazioa auzitan jartzen da gaur egun, eta noski ez dela dena memorizazioan zentratu behar, baina eduki batzuk memorizatu beharko dira, oinarri batzuk ere behar ditu ikasleak, bidea egiteko. Aldi berean, ikasleak gogoetatzea eta eztabaidatzea, kritikotasuna lantzea, oso garrantzitsua da, ikasleak bizitzarako prestatzen ari garen heinean”.

Ildo berean mintzatu zaigu Loiu-ko Lauro ikastolan dabilen Iñigo Martinez Filosofia irakaslea, gaiak galdetu diogunean: “Bada korrante pedagogiko bat dioena edukiak amaitu behar direla, Googlen daudela edukiak eta zertarako ikasi, baina zer pentsatuko dugu edukirik gabe? Memoriak eramaten gaitu ondare bat jasotzera, aurrekoek esan dutena jasotzera, eta lotura egiten du iraganaren, orainaren eta etorkizunaren artean. Pentsatzeko metodoak ongi daude, baina heldulekuak behar ditugu, kontua ez baita soilik iritzia ematea, iritzia horren sendotasunari ere erreparatu beharko genioke, sakondutako iritzia al den, ikertua al den... Bestela tertuliano bilakatuko ditugu ikasleak”.

FILOSOFIAK ZEIN LEKU IZANGO DU CURRICULUM BERRIAN?

Galdera hori egin diogu Iñigo Martinezi. Testuinguruan jarri gaitu lehenik: LOMCEk ezabaturiko Etika eta Filosofiaren Historia bueltatuko zela bozkatu zuten alderdi guztiek Espainiako parlamentuan, baina ez zuen hala jaso LOMLOEren lehen zirriborroak. Protesta eta presio kanpaina baten ondorioz, gauzak aldatzen joan direla dio Martinezek eta azkenean “erdizkako aurrerapausoa” eman duela Espainiako Gobernuak: Filosofia ikasgaia derrigorrezko izango da Batxilergoko bigarren mailan ere – LOMCEekin lehenengo mailan baino ez zen derrigorrezko ikasgaia–, baina PSOEn aurreko hezkuntza legean DBHn derrigorrezko zen Etika ikasgaia ez da bueltatuko eta gainera LOMCEk DBHn hautazko gisa eskaintzen zuen Filosofia ikasgaia zerrendatik desagerrarazi du LOMLOEk. Inportantea da gogoratzea ikasle guztiek ez dutela Batxilergoa egiten.

Kontuak kontu, Espainiako Gobernuaren eragina apalduta geratuko da Hego Euskal Herrian, bai Jaurlaritzak bai Foru Gobernuak erabaki baitute DBHn hautazkoen zerrendan Filosofia ere egon dadila aukeran –Valentziak izan ezik Espainiako Estatuko gainerako erkidegoek egin duten ildo berean–. EAEn, filosofiari lotutako beste ikasgai bat ere eskainiko da hautazkoen artean: Pentsamendu Kritikoa eta Autonomia.

Bestetik, Iñigo Martinezek nabar-

mentu du Balio Zibiko eta Etikoak ikasgaia DBHko maila guztietan ematen zela LOMCEk kendu zuen arte, eta orain DBHko maila bakarrera murriztu dutela eskaintza, “kasik ordutegia betetzeko”. Etika ez da filosofiaren balio-kidea, “baina bada filosofiaren atal bat”, gogoratu du irakasleak. Informazioaren saturazioa bizi dugun garaiotan, informazio hori guztia interpretatzeko eta zalantzan jartzeko gelditzea eta denbora hartzea beharrezkoa dirudi, “eta horretan ere laguntzen du filosofiak”. Ikasgai honek zertarako balio duen argi ez dutenez, Martinezen hitz hauek: “‘Normaltasuna’ zalantzan jartzeko eta esnatuago bizitzeko”.

IKASTURTEA ERREPİKATZEKO IRIZPIDEAK AUZITAN

Ikasleek maila errepikatzea benetan salbuespena izan dadin, ikasturtea errazago gainditzeko modua ezarri du lege berriak. Gainditu gabeko bi ikasgairekin, aurrera egingo du ikasleak zuzenean, eta bi ikasgai baino gehiago baditu gainditu gabe, irakasle taldeak erabakiko du zer egin, baina gehienez bitan baino ezingo du mailaren bat errepikatu ikasleak derrigorrezko hezkuntza osoan zehar. Batxilergoan ere, gainditu gabeko bi ikasgairekin igaro daiteke gaztea lehenengo mailatik bigarrenean, eta gainditu gabeko ikasgai batekin titulua lortu ahal izango du.

Gaur egun ere irakasle klaustroan eztabaidatzen den arren zein ikasle-

egingo duen aurrera eta zeinek ez, errepikatzeke ikasgai gainditu gabeen kopururik ez ezartzeak eta aukera malgutzek irakasleen bizkar zama gehiegi jarri duela iritzi dio hainbatek. Gainera, Olatz Zumetak zalantza egin du, legea ez ote den kontraesanean erortzen: “Ikasleak konpetentziak barneratu dituela eta bidea egingo duela ikusten baduzu, arraroa da ikasgaia ez gainditzea, ez bada kasu oso berezia”.

Espainiako Gobernuak araudia malgutzeko erabakiaren arrazoiak da gakoak: hezkuntza orientabideak markatzen

DATU PERTSONALEN BABESA EUROPAKO ARAUTEGIA

Zure enpresa egokitzen
lagunduko dizugu

SIGACUS

943 453 588 · www.sigacus.com

mitxelena
NEURRI HANDIKO MEKANIZAZIOA

EZIAGO POLIGONOA, 21
HERNANI

info@talleresmitxelena.com
www.talleresmitxelena.com

dituen Ekonomia Lankidetzeta eta Garpenerako Antolakundea osatzen duten 34 herrialdeetatik, Espainia da errepikatzaile gehien dituen estatua –ikasleek %9, gainerako herrialdeen %1,9 batezbestekoaren aldean-. Beraz, nola egin errepikatzaileak gutxitzeko eta eskola porrotaren datuek itxura hobea eman dezaten? Ahal den neurrian ikasleek errepikatzea eragotziz. Ordea, batetik Hego Euskal Herriko errealitatea ez da hori –errepikatze maila txikiagoa da– eta bestetik, eskola porrotari aurre egiteko soluzioak ez luke izan behar beste barik errepikapena eragozte, “atzean” geratzen ari den ikaslea lehenbailehen identifikatu eta behar duen laguntza ematea baizik

Gaiaz sakon jardun genuen *Ikasturtea errepikatzea: Icebergaren tontorra* mahai-inguruan (LARRUN 216) eta ondorio bera azalera zuten solaskideek: ikerketen arabera, errepikatzeak ez du akademikoki ondorio onik ekartzen. “Eta normala da, errepikatu eta soluzioa baldin bada berriz ere gauza berbera egitea, modu berberean ikasiz: ezer ez bada aldatzen eta ezintasunak berdinak baldin badira, berbera izango da emaitza”, zioen Pedro José Macho Hezkuntza ikuskariak. Alegia, banakako indartze

Eskola porrotari aurre egiteko soluzioak ez luke izan behar beste barik errepikapena eragozte, “atzean” geratzen ari den ikaslea lehenbailehen identifikatu eta behar duen laguntza ematea baizik

plan hori beharko lukeela errepikatzaileak –LOMLOEk ere hala jasotzen du–, baina berriz ere pareta berarekin egiten dugu talka: baliabiderik gabe alferrik dira hitz ederrak.

Ezin ahaztu, errepikatzea bera gaizki ikusia dagoela, eta horrek pisu handia duela erabaki bat hartzeko garaian. “Berez, errepikatzea ez da larria, beste era batera planteatuko bagenu: lehenengoan ez dugu asmatuko, bigarrenean ere ez eta hirugarrenean lortuko dugu,

horrela goaz zailtasunak gainditzen eta ikaspenak garatzen, baina kontua da gure hezkuntza sisteman eta gizartean estigmatizatutako neurria dela ikasle batek errepikatzea”, zioen Agurtzane Martínez irakasleak, mahai-inguruan. “Zergatik bihurtu da errepikatzea hain eskandalagarria? Porrotaren ideia dago atzean, baina errepikapen horietan ezberdintasunak sartuz trebatzeak ez du zertan txarra izan; ez luke tragedia bat izan behar errepikatzeak”, Iñigo Martinezek.

CURRICULUM FEMINISTAGOA?

Begirada eurozentrikoa gainditzen duen eta kontakizun historikoan beselako ikuspegiak txertatzen dituen curriculuma prestatu duela saldu du Espainiako Gobernuak, baina batez ere, curriculum feminista dela LOMLOEk dakarrena. Mugimendu feminista planteatzen du adibidez gaitegian, emakumeak presenteago daude ikasi beharreko izen zerrendetan, eta araudiak besteak beste jasotzen du estereotipoen, indarkeriaren eta jarrera sexisten aurka egiteko betebeharrak, baita hezkuntza administrazioari dagokiola bermatzea ikastetxeetako materialak ez sexistak eta ez diskriminatzaileak izatea. “Orain arteko legetan zeharka aipatzen zen hori esplizituki idatzita dator eta hori da aldaketa nabarmena. Genero indarkeria lantzeko premia helburuetan agertzea, esaterako, aurrerapauso gisa hartu behar da, eta mugimendu feministak azken urteetan egin duen lanaren

“ Benetako lanketa feminista egiteko, orduak eskainiko dizkigu lege berriak hezkidetzara arduradunoi? Bestela hankamotz geratuko da eta irakasleek borondatearen menpe segituko du”

BEATRIZ RUBIO

erantzuna da, nolabait –adierazi digu Beatriz Rubio Irungo Toki Alai eskola publikoko Hezkidetzaren arduradunak–. Hori bai, hezkidetzaren arloan orain arte egin ez dena ez da izan legeak horretarako aukera eman ez duelako, beraz ikusi beharko da aurrerantzean zerbait aldatzen den”. EAEko II. Hezkidetzaren Plan bera, ikastetxeetan ezarrita dagoena, LOMLOE baino aurrerago doala gaineratu digu Rubiok.

Orduan, zergatik daude gure eskolako curriculumak feminista izatetik hain urrun? Aurreko solaskideen ildoan erantzun digu Rubiok: “Baliabideak eskaini behar ditu legeak, helburuak praktikara eraman ahal izateko. Batek, formakuntza behar da hezkidetzan, dekretuak jar dezakeelako estereotipo sexistak apurtu behar direla, baina irakasle batzuk ez dira gai horiek identifikatzeko ere. Bestetik, hezkidetzaren arduradunari orduak eman behar zaizkio, lan hori egiteko. Gaur egun, ezarrita dago ikastetxe bakoitzean hezkidetzaren arduradun batek egon behar duela, baina lan horretarako liberatutako ordurik gabe; ni neu hezkidetzaren arduraduna naiz, baina apenas dudana ordurik irakasleei formakuntza emateko, ikasgai bakoitzeko mintegietan parte hartu eta euren eduki eta ikasgaietan hezkidetzaren eta genero ikuspegia txertatu dezatela bideratzeko, testuliburuak betaurreko moreekin begiratu eta edukietan emakumeen ikusgaitasuna eta erreferentziak lantzeko... Orduak eskainiko dizkigu lege berriak hezkidetzaren arduradunoi? Bestela guztiz

hankamotz geratuko da eta irakasleen borondatearen menpe jarraituko du gai honek”.

Bestalde, datuek diote Batxilergoan mutilek batik bat Zientzien modalitatea aukeratzen dutela eta neskek Giza Zientzien eta Gizarte Zientzien modalitateekin lotura dutenak. Eremita teknologikoan ere nabarmena da genero-arrakala. Bada, paperean, beste erronka interesgarri bat dakar LOMLOE: emakume gutxi dagoen adarretan neska gehiago egon dadin lortzea. Hori nola egiten den galdetu diogu Beatriz Rubiori, eta kontatu digu beraien ikastetxean hainbat esperientzia martxan dituztela, eta denek abiapuntu funtsezkoa dutela: zientzietako ikasgaietako irakasleak aliatu dira hezkidetzan aurrerapausoak emateko bidean. Aurten, adibidez, matematikako azterketa amaitzean espero zuten nota idazteko eskatu diete ikasleei eta Excela osatu du irakasleak, esperotako eta lortutako notarekin. “Frogatu nahi dugu neskek konpententzia matematikoari lotuta beren buruaz duten irudia eta benetako gaitasuna ez datoze la bat, mutilek beren burua hobeto ikusi ohi dutelako neskek baino, eta errealtateak dio neskek mutilek baino nota altuagoak ateratzen dituztela”. Neskek zientzia arloko bilera, mintegi, hitzaldi eta tailerretara eramaten dituzte; hezkidetzaren batzordeak urtero proiektu bat antolatzen du zientzia, teknologia, informatika eta matematika mintegiekin elkarlanean; ikasleekin aztertzen dute gizartean genero erakuntza nola gauza-

tzen den eta horrek neska-mutilak nola baldintzatzen dituen ikasketak eta lanbideak aukeratzeko garaian...

ERLIJIOA, DERRIGORREZ ESKAINI BEHARREKO IKASGAIA

PSOEren legeak hezkuntza laikoaren bidean urratsak emango zituela uste zutenei zaplaztekoa eman die LOMLOE: ikastetxeek derrigorrez eskaini behar dute Erlijioa, hautazko ikasgaia izango da ikasleentzat, eta notarako balioko du.

Gainerakoan, ikasgaiei lotuta izan da eztabaidarik. EAEko curriculumean DBH 3n Historia ikasgaia desagerrarazi dutela-eta, haserre agertu da hainbat irakasle, aurreko ikasturteko historia kontakizunari segida ez zaiola emango eta ikasleen ezagutza herren geratuko dela argudiatuta. Eta aldaketa aipagarriaren artean, hautazko ikasgaien eskaintza zabaldu egingo da bai DBHn (Atzerriko bigarren hizkuntza, Garapen pertsonal eta sozialari aplikatutako Filosofia, Digitalizazioa, Teknologia, Kultura zientifikoa, Osasun fisikoa eta emozionala...), bai Batxilergoan (Euskal Herriko Historia, Anatomia aplikatua, Argazkilaritza, Pintura, Laborategiko teknikak, Antropologia soziala, Atzerriko hizkuntzan ahozko komunikazioa...). Batxilergoan, gainera, gaur egungo hiru adarren ordez bost adar izango dituzte ikasleek aukeratzeko: Zientzia eta Teknologia, Giza eta Gizarte Zientziak, Arte Plastikoak, Musika eta Arte Eszenikoak, eta Batxilergo Orokorra (arlo humanistikoak eta zientifikoak barne hartuko dituen). ●

